

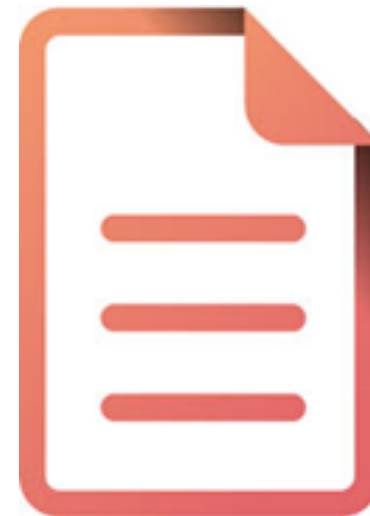

Проект LIFE20 NGO4GD/BG/000017
„Кръгова икономика за устойчиво бъдеще –
гражданското общество в България за
Европейския зелен пакт“
Финансиран от Програма LIFE на Европейския съюз

Стратегия за преход към кръгова
икономика на Република България
за периода 2021-2027 г.

Структура на Стратегията

- Въведение
- Концепция и принципи за кръгова икономика
- Политика на ЕС
- Национален контекст
- Участници
- Цялостен подход
- Визия
- Стратегически и специфични цели и мерки за постигането им
- План за действие
- Източници на финансиране на Стратегията
- Условия за успех

Участници

- ❑ **Обществото** - да прилага в ежедневието по-устойчиви модели на потребление като отчита влиянието на стоките и услуги върху природата
- ❑ **Бизнесът** - двигател на прехода към кръгова икономика чрез разработване и прилагане на ресурсно и енерго - ефективни решения. Стратегията предвижда бизнесът да има водеща роля в рециклирането и оползотворяването на строителни, промишлени и селскостопански отпадъци, суровините от критична важност за ЕС и оптимизацията на производствените процеси-екодизайн.
- ❑ **Правителството** разработва и провежда държавната политика в областта на кръговата икономика и създава необходимите законови рамки, стимули , финансиращи програми и мотивация у бизнеса и обществото за промяна на моделите на поведение към устойчивост.
- ❑ **Местните власти** -активна роля за насърчаване на кръговостта в икономиката – зелени обществени поръчки, приоритет на предотвратяването, повторната употреба и рециклирането на битови отпадъци

Стратегически и специфични цели

- **СЦ1: Зелена и конкурентоспособна икономика**
 - ❑ 1.1. По-висока производителност на ресурсите
 - ❑ 1.2. Нови бизнес модели
 - ❑ 1.3. Свързаност в икономиката
 - ❑ 1.4. България допринася за доставките на критични суровини
- **СЦ 2: По-малко отпадъци, повече ресурси**
 - ❑ 2.1 По-малко отпадъци
 - ❑ 2.2 Повече възможности за устойчива употреба
 - ❑ 2.3 Повече рециклирани отпадъци, по-качествени суровини
 - ❑ 2.4 Без депонирани отпадъци
- **СЦ 3: Икономика в полза на потребителите**
 - ❑ 3.1. По-добре информирани потребители
 - ❑ 3.2. Устойчиви модели на потребление

План за действие

- ❑ Планът за действие се базира на **три ключови подхода**:
 - **Стимули** - В плана за действие се залага основно на коригиране на дисбалансите и преодоляване на пречките пред постигането на целите на стратегията за кръгова икономика.
 - **Информация и пазар** - дейности за информация, свързване на пазарните участници и образование за преодоляване на идентифицираните недостиг на информация и непознаване на практиките, които биха осигурили възможности за растеж и заетост.
 - **Регулация** - промени в нормативни документи, които ще ускорят процесите и ще намалят разходите за инвестиции.
- ❑ Във времеви хоризонт мерките в Плана за действие са:
 - **Краткосрочни мерки** - 2021-2023 г.
 - **Средносрочни мерки** - 2024-2027 г.
 - **Мерки с постоянен характер** – 2021-2027 г.

Финансиране на мерките

- Бизнес
- Европейски програми
- Общински бюджет
- Държавен бюджет

СЦ1. Зелена и конкурентоспособна икономика

1.1. По-висока производителност на ресурсите

- Център в подкрепа на бизнеса за преход към кръгова икономика.
- Технологии за повишена ресурсна ефективност
- Удължаване срока за кандидатстване за проекти, предвиждащи внедряването на нови технологии
- Анализ на законодателството по издаване на разрешения за производство
- Анализ на комплексните разрешителни за уеднаквяване на подхода към сходни отпадъци от производства и евентуалното им последващо използване като ресурси в други производства
- Насърчаване на повторното използване на води

СЦ1. Зелена и конкурентоспособна икономика

1.1. По-висока производителност на ресурсите

- ❑ Финансиране на МСП за въвеждане на ресурсно ефективни технологии от преработвателната промишленост, с приоритет хранително-вкусова, текстилна, производство на пластмаси и пластмасови изделия, акумулатори и батерии
- ❑ Подпомагане на МСП за извършването на анализ на точките на интензивно ползване на вода в производствения процес и демонстриране на икономическата полза от повторно използване на вода
- ❑ Подобряване на информираността на МСП за наличните технологии за затваряне на цикъла на употреба на водата
- ❑ Анализ на ефекта от повторното използване на води върху различни земеделски култури
- ❑ Анализ на възможностите за прилагане на ценови стимули за повторна употреба на вода в предприятията

СЦ1. Зелена и конкурентоспособна икономика

1.2.Нови бизнес модели

- ❑ Финансиране на МСП от преработвателната промишленост за въвеждането на екодизайн, приоритетно в ключовите вериги за създаване на стойност – електроника, ИКТ, текстил и пластмаси, както и за въвеждането на модели, които позволяват ползване на услуги вместо продукти
- ❑ Създаване на финансов инструмент за финансиране на проектни предложения за екодизайн след изчерпване на финансовия ресурс по Програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията
- ❑ Провеждане на информационни обучителни кампании за бизнеса
- ❑ Изготвяне на програми за специализирано обучение за „зелено“ управление и „зелен“ бизнес в професионалните училища или като допълнителна квалификация в центрове за професионално обучение
- ❑ Анализ на възможностите за повишаване на изискванията за задължително съдържание на рециклирани материали в определени продуктови групи и начини за засилване на контрола в строителството

СЦ1.Зелена и конкурентоспособна икономика

1.3. Свързаност в икономиката

- ❑ Разработването и внедряването на иновации - рециклиращи, енергийно и ресурсноефективни технологии
- ❑ Създаването и поддържането на Платформа за резултатите от внедрени технологии за ресурсна ефективност, екологични продукти, индустриална симбиоза
- ❑ Насърчаване на прилагането на екологични критерии в документациите за обществени поръчки
- ❑ Приемане на решение за приоритетно предоставяне на площите в индустриалните зони и паркове на групи от предприятия, които участват в индустриална симбиоза
- ❑ Структуриране на финансов инструмент за индустриална симбиоза за големи преработвателни предприятия в избрани сектори
- ❑ Проучване приложимостта на технологии за преработване на селскостопански отпадъци в ресурси за други производства
- ❑ Изграждането на инсталации за рециклиране и оползотворяване на биомаса от селскостопански произход

СЦ1. Зелена и конкурентоспособна икономика

1.4. България допринася за доставките на критични суровини

- ❑ Изготвяне на национален списък на суровините от критично значение
- ❑ Промени в националното законодателство, с които да бъде даден приоритет на проучването, добива, преработката и рециклирането на суровини, включени в националния списък на суровини от критично значение
- ❑ Осигуряване на подходяща институционална организация и капацитет
- ❑ Проучване на потенциала за добив на суровини от критично значение при експлоатацията на съществуващи находища и при бъдещи проучвателни дейности
- ❑ Преглед на наличната информация и извършване на допълнителни проучвания относно съдържанието на суровини от критично значение в натрупани отпадъци в закрити обекти
- ❑ Идентифициране на проекти и инвестиционни нужди в областта на добива и преработката на суровини от критично значение
- ❑ Прилагането на решения за повишаване на кръговостта и намаляване на количествата минни отпадъци

СЦ2. По-малко отпадъци, повече ресурси

2.1. По-малко отпадъци

- ❑ Прилагане на нови бизнес модели за удължаване на полезния живот на продукта, поправка и ремонт, използване на платформи за споделяне от потребителите
- ❑ Намаляване на хранителните отпадъци и някои категории пластмасови изделия и опаковки за еднократна употреба
- ❑ Въвеждане на мерки на общинско ниво за предотвратяване образуването на отпадъци и преход към кръгова икономика
- ❑ Възможности за въвеждане на допълнителни по-високи отчисления за образувани отпадъци за общини с ниво на образуване на битови отпадъци, значително надхвърлящи средните за страната
- ❑ Национално законодателство в областта на пластмасите за еднократна употреба
- ❑ Въвеждане на забрана в публичната администрация за използването на пластмасови продукти и опаковки за еднократна употреба не по-късно от 2026 г.

СЦ2. По-малко отпадъци, повече ресурси

2.1. По-малко отпадъци

- ❑ Мерки за повишаване на количествата и подобряване качеството на разделно събираните отпадъци от пластмасови опаковки
- ❑ Приети мерки за предоставяне на информация на потребителите, насочена към предотвратяване и устойчиво потребление на пластмаси и насърчаване на възможностите за повторна употреба и рециклиране чрез координирани и постоянни действия за повишаване на общественото съзнание и ангажираност
- ❑ Финансиране и подкрепа за бизнеса и научните организации при разработването на технологии и продукти:
 - предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци
 - разработване на алтернативни заместващи материали,
 - нови методи за рециклиране на пластмаси,
 - разработване на нови видове пластмаси с по-добри показатели по отношение на въздействието върху околната среда, в т.ч. пластмаси на биологична основа и биоразградими пластмаси.

СЦ2. По-малко отпадъци, повече ресурси

2.2. Повече възможности за устойчива употреба

- ❑ Общините следва да зложат мерки в общинските си програми за управление на отпадъците за следващия програмен период за устойчива употреба и повторно използване на продуктите
- ❑ Общините следва да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата
- ❑ Засилване на ролята на строителния сектор при управлението на строителни отпадъци
- ❑ Пилотен проект за регионална инсталация за третиране и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване

СЦ2. По-малко отпадъци, повече ресурси

2.2. Повече рециклирани отпадъци, по-качествени суровини

- ❑ За различните категории отпадъци - нови по-амбициозни цели за рециклиране, както и въвеждането на нови иновативни модели за управление
- ❑ Цялостна промяна в начина на събиране на смесени битови отпадъци и постепенно налагане на събиране с индивидуални съдове
- ❑ Преминаване към заплащане на услугите пропорционално на количеството и/или обема на отпадъците
- ❑ Разширяване обхвата на изискванията за документиране и отчитане на пуснатите на пазара опаковки и количествата разделно събрани, повторно употребени, рециклирани и оползотворени отпадъци от опаковки
- ❑ Допълнителни, по-строги изисквания за задължително разделно събиране на пластмасови отпадъци, образувани в индустрията, търговски и административни обекти. В изискванията за РОП ще бъдат включени и пластмасовите фолиа използвани в селското стопанство
- ❑ По-голяма роля на сектора за търговия и предлагане на услуги следва да играе в прилагането на мерки за предотвратяване на пластмасовите отпадъци, повторна употреба, обратно приемане, разделно събиране и рециклиране.

СЦ2. По-малко отпадъци, повече ресурси

2.3. Повече рециклирани отпадъци, по-качествени суровини

- ❑ Въвеждане на система за задължителен депозит и обратно приемане на пластмасови контейнери от PET и евентуално други пластмаси
- ❑ Подкрепа за изграждане на допълнителни мощности за рециклиране на определени категории пластмаси, за които не съществува възможност за рециклиране в страната
- ❑ Доброволно споразумение между държавната администрация, Камарата на строителите в България и НСОРБ за прилагане на мерки за предотвратяване и повторна употреба на ОСР и осигуряване на необходимата инфраструктура за третиране и рециклиране
- ❑ Включване на нови категории продукти и отпадъци в изискванията за РОП - първоначално за текстилни облекла и обувки и някои пластмасови продукти и изделия за еднократна употреба
- ❑ Достъп до финансиране и подкрепа за въвеждането на нови технологии за третиране, рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци с цел осигуряване на технологични решения и пазари

СЦ2. По-малко отпадъци, повече ресурси

2.4. Без депонирани отпадъци

- ❑ Задължително разделно събиране на био-отпадъците и водеща роля на компостирането и анаеробното разграждане
- ❑ Разширяването на капацитета за механично-биологично третиране на смесени отпадъци и изгаряне на отпадъци с оползотворяване на енергията
- ❑ Привличането на частния сектор при постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци и изграждането на съоръжения за третиране на битови отпадъци
- ❑ Нов секторен План за управление на утайките от ПСОВ
- ❑ Използване на утайки в земеделието ще бъде ограничено единствено до компост произведен от утайки от ПСОВ, отговарящ на изискванията за край на отпадъка
- ❑ Финансиране за проекти за разработване и прилагане на нови технологии за сепариране, обработка и третиране на отпадъците осигуряващи по-висока степен на отделяне на вторични суровини,
- ❑ Платформи за обмен на информация, търсене и предлагане на вторични суровини, рециклирани строителни материали и биомаса

СЦЗ. Икономика в полза на потребителите

3.1. По-добре информирани потребители

- ❑ Допълнителна информация и обучения за екологичните маркировки, сертификационните схеми и тяхната роля при изграждането на кръгова икономика. Обученията трябва да бъдат насочени целево към различните възрастови и социални групи
- ❑ Всички участници по веригата на доставка да предприемат действия за представяне по подходящ начин на екологичните продукти в търговските обекти
- ❑ Финансиране на МСП от преработвателната промишленост за екодизайн, както и за популяризиране на екологичните продукти и нови модели на потребление - приоритетно в ключовите вериги за създаване на стойност електроника, ИКТ, текстил и пластмаси.
- ❑ Проучване на механизма и приложимостта на доброволните споразумения като инструмент за стимулиране на търговските вериги да предоставят по подходящ начин екологични продукти

СЦЗ. Икономика в полза на потребителите

3.2. Устойчиви модели на потребление

- ❑ Създаване на центрове за повторна употреба на ключови места в градовете, вкл. оформени като временни пазари.
- ❑ Повишаване на обществената ангажираност за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци и участие в системите за разделно събиране на биоотпадъци. Участието на населението в системите за разделно събиране на био-отпадъци ще бъде от ключово значение за намаляване на тяхното количество.
- ❑ Изследване на моделите на поведение чрез съвместни проекти между организациите за защита на потребителите и научни организации.
- ❑ Въвеждане на понятието „зелени“ обществени поръчки в допълнителните разпоредби към Закона за обществените поръчки
- ❑ Периодична актуализация на Практическото помагало за възлагане на „зелени“ обществени поръчки и обучения на общините

СЦЗ. Икономика в полза на потребителите

3.3. Социална зелена икономика

- ❑ Предвиждат се възможности за подпомагане на фирмите ангажирани с ремонтни дейности да участват в центрове за повторна употреба в градовете. Това може да се осъществи чрез публично-частно партньорство или да се реализира като общински центрове, финансирани от общинските бюджети чрез отчисленията за депониране или други източници на финансиране
- ❑ Фирмите, извършващи ремонтни дейности, могат да функционират като социални предприятия. Ремонтните дейности могат да удължат живота на продуктите и са пример за устойчиви модели за поведение.
- ❑ Дейността на тези предприятия може да бъде подпомогната допълнително чрез финансиране на квалификационни курсове на хора от уязвимите групи, ангажирани в ремонтната дейност.

Въпроси и коментари

